

Andrea Komárková

ANNA

ANNA

Andrea Komárková

PROLOG

To kdysi dávno, přesnější datum v knize nebylo, se na světě objevila žena, která sbírala smutek. Chodila s košíkem po zemi a všude tam, kde ji potřebovali, navíjela pláč a žal na dlouhé klubko, které ukládala do košíku.

Když už bylo klubko příliš velké a do košíku se nevešlo, přemýšlela, kam jej dát. Bála se, že vypadne a začne se rozmotávat.

Dlouho ji nic nenapadalo. Sedávala pod korunami stromů, pohrávala si se světlou, tenkou přízí, a přemýšlela, co s ní. Tehdy se jí zdál sen, v němž jí Ohnivá panna poradila, že nejlepší bude, když klubko spálí. Tak se vyhne tomu, aby jej někdo zneužil. A zem už se o jeho popel postará.

Žena se ráno probudila s dobrou náladou a vydala se do města, aby si u kováře vyprosila plamínek. Kovář měl zrovna plno práce. Přijel k němu zvláštní muž s kápí na hlavě, a požádal ho, aby mu okoval koně. Že prý po dlouhé cestě je to potřeba.

Kovář měl z muže i jeho koně strach. Byl by přísahal, že zvířeti z nozder občas vyšlehla jiskra a dech měl tak horký, že mu popálil rameno. Muž slezl z koně, posadil se venku na lavici a čekal.

A v tu chvíli spatřil ženu s velkým klubkem, která žádala kováře o oheň.

Temný pán vyčkal, až kovář dokončí svou práci, dobře mu zaplatil, vyšvihl se na koně a uháněl za ženou, která s malou lucerničkou s plamínkem mířila k lesu.

Po dobrém ji vybízela, aby mu klubko vydala. Když však odmítla, kůň se vzdmul na zadní, muži spadla kápě z hlavy... a nebohá žena pohlédla do očí samotnému ďáblu.

Vyrval jí klubko z náručí a dýchnul jí do těla nemoc zlou, na niž za pár dní v hrozných bolestech zemřela.

Klubko pak v pekelných prostorách svěřil otrokyním a přikázal, aby z něj utkaly plátno. Plátno pak musely natáhnout do rámu v barvě nejčernější noci a zanést ďáblu k nohám. Měl radost, vlastnil lidský smutek. Začaroval obraz tak, aby vždy ukazoval postavu toho, která se nejvíce trápí, a vyslal obraz zpět do světa.

Snadno tak poznal, kdo má zlomené srdce, komu někdo zemřel, obraz člověka vtáhnul do sebe, nepustil jej už nikdy ven... a tak se mohl ďábel na jeho neštěstí přiživovat, dokud nezbyla jen podobizna na obraze.

Bůh se dozvěděl o zvěrstvu, kterého se ďábel dopustil, a rozhodl se obraz mu vzít. Obdaroval tedy živelné víly nebeským štěstím, aby jim ďábel nemohl ublížit, a vyslal je pro obraz.

Dokázaly ho vzít a přinést. Ale dlouho se Bohu nedařilo vzít z něj černou magii, již do obrazu pekelník vložil.

Černá magie totiž nejde nikdy úplně vzít. Nejde se jí zbavit, aniž by po sobě zanechala stopy.

Ale Smrt tenkrát přistoupila k Bohu a podělila se s ním o svůj nápad. A on souhlasil. Smrt do Černého obrazu vložila poslední cestu. Místo, kam se dostali lidé, kteří zemřeli.

Živly se postaraly o to, aby jeho prostor bylo co nejkrásnější. Aby šli lidé na druhý břeh šťastní a veselí, aby se nebáli smrti a jejího světa.

Zavřel cestu do obrazu lidem smutným a plným stesku, nechal ho postavit do kostela v hlavním městě, kde se o něj pan farář pěkně staral, a myslel si, že nad ďáblem vyžrál.

Ale zlo se odjakživa snažilo mít poslední slovo. Když už je tedy Černý obraz cestou na onen svět, ať má i svého převozníka! A ďábel vymyslel formuli, kterou kouzelník vložil do Morové knihy. Formulí, která zaklela toho, na nějž byla mířená, navěky do obrazu. Nemohl se nikdy vrátit zpět do světa lidí a nemohl ani zaklepat na samotnou Smrt.

Bohu to bylo líto, ale nezmohl s tím nic. Tak se alespoň postaral o to, aby se člověk, který zde uvízne, měl co nejlépe a aby měl kolem sebe vždy milo a útulno.

1. KAPITOLA – ČERNÝ OBRAZ

Hrůza, která se té noci odehrála, prosákla do světa jako mor. Nebyl nikdo, kdo by neslyšel o Marii, manželce knížete Vítězslava. O jejím čarování, o kouzelníkovi, se kterým se v tu noc chtěla postavit všem božím rádům. Každý znal příběh o Anně, jejich dceři, kterou navěky uzamkla do míst, odkud není úniku.

Kouzelník zmizel, a nikdo neví, kam se ztratil. Tajemství, která s kněžnou po nocích sprádal, vzal všechna s sebou. Do světa se dostalo jen to, co viděl starý Jiřík. Králův věrný přítel a rádce.

Jiřík šel za Annou, aby ji zastavil, chtěl ji požádat, aby nekazila královy narozeniny a nevolala Marii ke stolu; ten den byla zvlášť zlá a bál se, že všem svými hadími slovy ublíží. Ale přišel pozdě.

Za sloupem ukrytý pozoroval, co se dělo. Obklopila jej hrůza, nedovedl udělat jediný krok, nedovedl zasáhnout. Byl malým pánem v porovnání se zlem, které se před ním odehrávalo.

Když Anna navěky zmizela v obraze, kněžna za sebou zavřela dveře v domnění, že to nikdo neviděl. Netušila však, že oheň už nesl zdrcující zprávu svíčku po svíčce až k samotnému králi.

Byl by tomu snad ani nevěřil, ale chvíli na to stál v jídelně také Jiřík, zadýchaný, bledý a s očima plnými strachu. Nemusel nic říkat. Vítězslav věděl, že oheň mluvil pravdu.

Vyslal všechny své strážce, aby našli Marii, aby okamžitě přinesli obraz s jeho dcerou.

Stráž se však vrátila pouze s jeho ženou. Obraz Anny nemohli nikde najít.

„To není možné, musí být v knihovně, okamžitě se tam vraťte, musí tam být!“ vztekal se král a strkal do vojáků, aby se obrátili a šli znovu hledat.

Jiřík stál v koutě a přihlížel. V tu chvíli mu došlo, čeho se dopustil: zbaběle stál v koutě protkaném tmou, skrýval se za sloupem z kamení a přihlížel neštěstí. Tolik měl Aničku rád. Bylo to hodné a milé děvče. Raději měla Marie vzít jeho život. Měl se kruté ženě postavit!

„Jsem všech zbabělců král, zradil jsem, nepomohl jsem...“ šeptal si pro sebe a začal se celý třást. Co si jen počne? Jak s tímhle dovede žít?

Otočil se a utekl prvními dveřmi ven, musel pryč z hradu – k řece. Nechá se strhnout její silou a navěky zmizí králi z očí. Jen tohle je pro něj trest. Nemůže žít déle sám se sebou.

2. KAPITOLA VOLÁNÍ

Chytili Marii, nebylo to nijak těžké. Seděla v knihovně a prý sklízela ze země ohořelé knihy. Přivedli ji přede mě.

Ale já chtěl obraz svojí dcery! Ten prý v knihovně nenašli.

Vyslal jsem je zpátky, služebnictvo, vojáky... Museli ten obraz najít, museli mi ho přinést zpět! Ptal jsem se Marie, kde vězí má dcera. Ale ona mlčela. Od chvíle, kdy ji přivedli, neřekla jediné slovo, nezakřičela, nezměnila pohled ve své tváři.

A já ji s každou minutou nenáviděl víc a víc.

Vzepřela se přírodě, chtěla proti ní postavit černou magii! Pro kus zahrady... pro legendu, u níž nikdo neví, co je pravda a co prachspřstá lež! Taková byla moje žena, tuhle jsem si před dvaceti lety zvolil za manželku!

Tenkrát o zlu, které jí dřímalo v hrudi, nebylo ani stopy. Věrná a milá, taková byla! Plná radosti. Svorně mi stála po boku, ať se dělo cokoliv. Čekávala na mě do hluboké noci, než jsem se vrátil z dalekých cest. Vyhlížela mě z oken a bála se, když jsem nepřijížděl včas.

Líbala mě a hladila, když mi na bedrech leželo příliš starostí. Nesla všechno hrdě se mnou, byla mi oporou tak, jak slíbila v den naší svatby.

A všechno vzal d'as díky jediné knize pojednávající o rodu Jotterů, původních majitelích našeho hradu. Kniha o nich a o jejich kouzelné zahradě.

Dočista propadla té představě, že by něco takového mohla mít i ona.

Den co den se ztrácela v knihách, nedbala přítomnosti, nedbala dospívající dcery ani mé náklonnosti. Stále jen zahrada, stále jen kouzla a moc, kterou mohla nabídnout.

A Anna rostla a usmívala se na svět. Byla den ode dne krásnější. Rostla jako z vody a já se těšil z jejího života.

Ale potom se všechno změnilo.

V tu noc, kdy mi Marii přivlekli k nohám, já... chtěl jsem jí na místě srazit hlavu. Ale zrála ve mně myšlenka, že ji donutím říct, kam obraz ukryla.

Tak jsem ji nechal vrhnout do žaláře. Do poslední cely v chodbě, do níž nedoléhalo sebemenší světlo. V tichu a tmě musela zůstat po deset dnů. Se skromným množstvím jídla a bez kontaktu s lidmi. A ti, kdo k ní přeci jen museli přicházet, měli jasný příkaz: žádná slova, žádný pohled k ní. NIC!

Jediné, co Marii dělalo společnost, byly kapky vody stékající po zdech. Každá z nich šeptala větu o tom, co provedla. Padaly jedna za druhou a vtíraly jí do těla vinu, aby se jí nemohla zbavit, aby musela sedět a nedošla klidu ani ve spánku.

Po deset dnů hledal jsem obraz, já i všichni na hradě, pátral už i lid ve městě. On však nebyl nikde k nalezení.

A co víc, ztratil se Jiřík. Můj přítel a rádce, který mi běžel oznámit, co viděl jako první.

Bez něj bych netušil a neměl svědka jiného než oheň.

3. KAPITOLA – HEL A SMRT

Jiřík šel k řece, aby jí odevzdal své tělo a nechal ho unést odsud pryč. Věřil, že tíha viny brzy tělo potopí a on tak zmizí ze světa.

Když se však nakláněl k peřejím, zachytila ho čísi ruka.

„Jiříku, příteli, copak to děláš?“ promluvil k němu tenký ženský hlas.

Pohlédl do strany a spatřil drobnou dívku. Měla šedomodré oči a bledou pleť, světlé vlasy jí splývaly po nahých ramenou a šaty, jemné a dozajista vzácné, se vlnily jako klidná hladina potůčku u hradu.

„Chci zemřít,“ zašeptal.

Postava naklonila hlavu na stranu a zadívala se na něj ustaraným pohledem: „A copak se stalo, že to chceš?“

„Zradil jsem svého pána. Nepomohl jsem jeho dceři.“ Hlas se mu lámal, když nahlas vyslovoval, co jej tížilo.

„Nemohl jsi Anně pomoci, Jiříku,“ omlouvala ho.

Na chvíli procitl ze své otupělosti. „Jak víš, jak se jmenuji?“ podivil se. Byl si jistý, že tuhle ženu vidí poprvé v životě.

Usmála se na něj. „Vím to, protože jsem na hradě skoro každý den. Pořád tam nějaká kapka zlobí a teče, kam nemá. Jsem Vodní víla, jmenuji se Hel,“ udělala úkrok dozadu a uklonila se.

Šaty se jí zavlnily a Jiří užasle otevřel ústa.

„Paní,“ vydal ze sebe a uklonil se také. Pak se smutně zadíval do vody. „Zbaběle jsem tam stál, neudělal nic, co by mohlo naší děvence pomoci. Měla do toho obrazu zašít MĚ!“ zvolal, byl přesvědčený, že

se to tak mělo stát, že měl skočit mezi Marii a Annu. Ale Hel nesouhlasně kývala hlavou.

„Nejsi zbabělý. Odvážně jsi běžel ke králi ještě dřív, než Marie zavřela dveře. Mohla tě zahlédnout a dost možná by tě potkal osud ještě horší než Aničku samou. Věř mi, že tě nikdo na nebi nevidí jako zbabělce. A ani král,“ nakoukla mu do tváře, po níž se kutálely maličké slzy.

Vzdychla a posadila se na kámen na břehu řeky.

„Je to hrozné, co se stalo. Jenže zlo je nevypočitatelné a nelze ho vždy zastavit. I ten nejlaskavější člověk může být zasažen něčím, co mu zčistajasna změní pohled na celý svět a ublíží dřív, než si to stačí rozmyslet. A co teprve Marie, která spřádala šílené věci proti nám i celé přírodě. Přesto by jeden doufal, že když jde o vlastní dceru, nezajde tak daleko.“ Na chvíli se odmlčela.

Voda v řece vyplnila tichou chvíli a šuměla dál, nedbala tmy a nočního klidu.

„Jiříku, příteli, ty nemůžeš zemřít! Tys to viděl! Jsi jediný člověk, který to celé spatřil!

A jsi také jediný, kdo ví, kam Marie ukryla obraz své dcery,“ dodala tiše.

Jiřík se na ni prudce ohlédl: „To není pravda, já to nevím, pamatuji si jenom, že ji ten obraz spolknul a pak jsem se otočil a utíkal ke králi... Ještě vím, že zavírala dveře. Obraz byl o ně opřený, a nic víc už jsem neviděl,“ vysvětloval.

„Víš to,“ trvala na svém Hel. „Ale není asi správná chvíle, aby sis na to vzpomenu. A proto jsem tady. Abych tě zachránila před tvým

bláznivým nápadem, že se utopíš,“ naklonila se velmi blízko k jeho tváři. „Až přijde ten správný čas, vzpomeneš si. Mám pro tebe vzkaz od samotné Smrti,“ při těchto slovech sebou Jiřík škubnul. Jako by nestačilo, že právě sedí tváří v tvář oživlé vodě. Teď ještě Smrt!

„Neboj se, není zlá. Zlé jsou války, nemoci, hlad a krutost lidí. Tohle mnohdy bere lidem život dřív, než přijde jejich skutečný čas. V takových případech Smrt musí přijít, i když to původně ještě vůbec nezamýšlela. Je to ale velmi milá osoba, která neublížíje. Přijde, až nastane čas. Jsou smrti očekávané a smrti nenadálé. A tobě jsem teď před tou nenadálou pomohla,“ ušklíbala se.

„Tak mi řekni, co má Smrt na srdci,“ řekl udolaně.

„Vzkazuje ti, že si pro tebe přijde, až si vzpomeneš, kde je obraz slečny Anny.“

„To ale může být už zítra!“ skočil Hel do řeči.

Jen pokrčila rameny. „To sice nevím, ale na druhou stranu o tom docela pochybuji. Kletba Černého obrazu je nevyzpytatelná jako zlo samo... Každopádně ty se ničeho neboj a vrať se zpátky na hrad. Kníže jistě všechno pochopí. Uvidíš, že bude rád, až tě zase uvidí. Beztak se o tebe bojí.“

„Děkuju,“ pověděl, ale na Vodní vílu se nepodíval. Svůj pohled stále upíral do vody.

„Není za co. A hlavně, jednu věc měj na mysli. *Nesmíš*,“ a to slovo opravdu zdůraznila, „*nesmíš* Vítkovi říct, že někde uvnitř víš, kde Černý obraz je. To by si mohl skutečně špatně vyložit... Já už si knížete sama najdu a povím mu vše, co je nezbytné.“

Pochopil to. Ještě jednou víle poděkoval a vydal se zpět k hradu. Přestože věděl, že se vrátí zpět, aby se králi omluvil a byl mu po boku v těchto opravdu smutných chvílích, rozhodl se přespat do rána na louce. Nemohl se zbavit myšlenky, že Smrt si pro něj přijde, *až si vzpomene, kde Černý obraz vězí...*

4. KAPITOLA ÚSVIT

Jiří se objevil u snídaně. Potichu otevřel dveře do jídelny a chvíli u nich nervózně stál.

Vyzval jsem jej dál, ale on mě svýma očima vybízel k soukromému rozhovoru. Beztak jsem se jen díval do prázdného talíře, bez chuti vzít si alespoň kousek chleba.

Dlouho jsme spolu rozmlouvali. Celou událost mi líčil několikrát a ještě mnohem víckrát se omlouval. Ale já mu neměl co odpouštět. Necítil jsem k němu vztek a zlobu za to, že Anička nepomohl.

Anička. Její jméno jsem viděl na všech stěnách, na podlaze, ve lžici, kde se na mě leskl její úsměv. Ale to bylo vše, co mi po ní zbylo. Jen přeludy a chmurné záchvěvy vlastní fantazie. Venku se probouzelo jaro. Den se prodloužil, noci ubyly a všechno se začínalo zelenat.

Ach, přírodo, země naše... tebe chtěla Marie přetvořit k obrazu svému. Nechala by zbarvit všechno do umělých barev dle popisů v knihách, nechala by tajemné býlí odněkud přivést a zde pěstovat.

A kdo vůbec byl ten kouzelník, který se zde tolikrát vyskytoval? Tvrdila o něm, že je to mudrc, který ví, kde najde všechny rostliny. Prý dobře zná rod Jotterů a pomůže jí, s čím bude potřeba.

Dnes nechápu, jak jsem před vším mohl tolik let zavírat oči. Začalo to nevinně a já si bláhově myslel, že je jen na chvíli poblouzněná a že se brzy všechno vrátí zpět. Pod záplavou starostí s městem, kvůli dlouhým výpravám do okolí a víře v pouhou pošetilost vlastní ženy

mi unikala skutečnost. A ač jsem se zamýšlel, zdali to nepřehání, chtěl jsem ji nechat v jejím snění a dopřát Marii radosti.

I kdyby se jí podařilo naši rozlehlou zahradu přeonačit, i kdyby nasbírala semínka bylin všelijakých, nevěřil jsem, že dojde až tak daleko.

Mlčel jsem, slepý jsem byl. Ale příroda celou dobu mlčela též! Copak byla také slepá a neviděla, že za zády se jí staví do opozice snad sám ďábel?

Při jedné z mnoha probdělých nocí, kdy zíral jsem z okna do zahrad i v dál, mezi domy poddaných, zvedl se najednou vítr. Snad to byl obláček, snad to byl mrak nebo jen iluze, ale nad jarními tulipány, jež v noční dobu skrývaly své květy mezi listy, se příkradl a z tělíčka svého téměř průhledného začal se na ně spouštět slabý déšť.

Ten ťukal do listů, stékal po stoncích a vpíjel se do země. Po tak dlouhé době jsem se zhluboka nadechl a necítil bolest. Nebodalo mě na hrudi, nezastavovalo se mi srdce. Nadechl jsem se a nabral do plic čerstvý vzduch. Spolu s ním nasál jsem až čarovnou lehkost. Zamrazilo mě v zádech z té nádhery, nemohl jsem uvěřit pocitu, který přišel díky nenadálému nočnímu deštíku.

„Všechno je v pořádku,“ ozvalo se kolem mě.

„Cože? Kdo je tady?“ začal jsem se zběsile otáčet po ložnici. Zleva doprava, zprava doleva... ale kromě jarních kapek bylo všude liduprázdné ticho. Pocit klidu a neskutečné lehkosti však nezmizel.

„Všechno je v pořádku,“ zaznělo znovu. A já přísahám na vlastní život, že zahlédl jsem v obláčku svou drahou dceru. Ne, neviděl jsem ji, já ji ucítil.

„Aničko...“ zašeptal jsem. „Moje Aničko...“ Natáhl jsem ruku z okna, ale bylo to příliš daleko. Ani na vteřinu jsem nezaváhal a běžel co nejrychleji ven. Musel jsem být své dceři blíž, musel jsem za ní!

Než jsem se ale přes všechny dveře a chodby dostal ven, zůstala po dešti pouze mokrá zem, kapky na květinách a vlhký vzduch. Po tak dlouhé době mě někdo zatahal za koutky úst a vyčaroval úsměv. Ach, kdo to byl, byla to skutečně moje dcera?

Zvedl se vítr, slabý, ale pocítil jsem jeho záchvěv na holých rukou. Vítr mě obkroužil, obejmul stromy, poté roztřepal narcisy, růžové keře a trávu podél cesty ke vchodovým dveřím, u nichž jsem stál... A pak se zastavil. Z pruhu vířivého vzduchu se začala vytvářet postava. Byla to Vzdušná víla, panenské stvoření, které dostalo od Boha dar spravovat vítr a vzduch na celé zemi.

„Dobry večer,“ pozdravila a obdařila mě hlubokou úklonou.

„Dobry večer,“ opětoval jsem pozdravení. Jmenovala se Zém. Nebylo to poprvé, co jsme se setkali. Ale když jsem ji viděl naposledy, létala po podzimním zoraném poli. Anička tam upadla, když honila zajíce, a ona jí pomáhala vstát.

„Copak si přeješ, Zém?“ tázal jsem se.

„Nesu ti vzkaz,“ začala. „Posílá ti jej...“ na chvíli se odmlčela a sklopila hlavu.

„Kdo, kdo mi jej posílá?“ dorážel jsem. Hořelo to ve mně touhou, aby to řekla, aby řekla jméno mé dcery.

„Posílá ti jej Smrt.“

Zatajil se mi dech. Smrt mi posílá zprávu?

„Nemůže ti ji říci sama, neboť ještě nenastal tvůj čas,“ jala se vysvětlovat. „Ale chce ti vzkázat, že Anička není navždy ztracená.“

Naděje.

„...ale na zemi už se nikdy vrátit nemůže. Její čas se zastavil ve věku devatenácti let. Dál už jí srdce neubije ani krok.“

Poslední slova se mi zastavila v hlavě, bodala mě do očí jako ostrá špička nože a já cítil slzy v obou koutcích.

„Pane Vítku,“ vzala mou hlavu do dlaní. „Tvá dcera se nemůže vrátit zpět na zem, ale může dojít klidu, může si podat ruce se Smrtí a stát se součástí hvězd. Je však potřeba najít obraz, v němž je zakletá.“

Hleděl jsem na zjevení před sebou, na křehké tělo, šedivé oči... „Ale já jej stále nemohu najít,“ sklopil jsem hlavu.

Soucitně stála u mě a mlčela. Nikdo nevěděl, kam má žena obraz ukryla.

„Vymlátím z ní odpověď!“ rozkřikl jsem se, krev se mi zvířila, tep se zrychlil, začal jsem uvnitř vzteky hořet. A v tom se zničehonic ozvalo zapraskání, jako by někdo v okolí rozdělal oheň.

A ono skutečně: u zdi hradu oheň doopravdy vzplál. Avšak neházel svými plameny do rytmu větru, ani je nenatahoval co nejvýše k nebi. Pulzoval jako tep srdce, stále více připomínal život... až místo plamenů stanula proti mně Ohnivá dáma.

„Vztek a zášť, pane, to je dobré tak pro chudáky, kteří zapomněli na moudrost a na cit. Buď rozčilen, jistě, máš na to právo. Marie ti sebrala dceru, sama si pohrávala s tvou věrností a vlastní věrnost

navěky zpochybnila. Ale nesmíš ve svém vzteku pokračovat. Oslepuje tě a jednoho dne ti s takovou bude osudným.“

Hlas měla syčivý, šel z ní žár. Sama mi v tu chvíli připomínala vztek. Měla vlasy jako plameny, z nichž před chvílí vstala. Oči jí blýskaly žlutými jiskrami, ale tvář měla bledou, tělo vyzáblé, jako by týdny nevložila jídlo do úst. I ji jsem znal, to když v létě vzplanula horkem vysušená místa v mém panství, tančila na nich a dováděla. Tehdy jsem vídal i Vodní vílu, která se proháněla vedle ní a pomáhala lidem hasit spoušť.

Jmenovala se Aly. Byla jediný živel, kterého jsem se bál, neboť jen ji jsem viděl ničit zem.

Zém se nadechla: „Aničku zachrání pouze ten, kdo vyzve k tanci samu Smrt. Ve Velkém sále na zemi leží labyrint, to jistě víš. A ten se stal součástí celé kletby. Kdo oživí labyrint vložený do země, ten pouhý a jediný může pro Aničku vytančit svobodu.“

„Ale není to tak lehké, Vítku,“ přidala se Aly. „Labyrint je složitý – tanečník nesmí ani jednou zabloudit, nesmí se ve své cestě splést. Cesta bude navíc plná nástrah, bude měnit svou tvář, vábit ke scestí, volat na jiná místa... Kdo vyzve Smrt a Smrt jeho návrh přijme, vsadí do hry také život vlastní.“

„Udělám vše, co budu muset, vyzvu Smrt k tanci ještě dnes!“ byl jsem rozhodnut nečekat ani jedinou chvíli. „A až svou dceru zachráním, sám se za ní vydám.“

„Je mi líto, můj pane,“ ozvalo se z tulipánů. Nějaká neviditelná ruka jeden z nich rozhoupala a on začal postupně rozvíjet své listy. Uprostřed stanula malinká postava. Byla to panna Země.

Droboučkou nohou udělala krok vpřed a stanula na zemi, náhle jako lidská postava v překrásných zelených šatech. Znal jsem ji z vyprávění, ale o její kráse přesvědčil jsem se až v tu noc na vlastní oči. A pověsti se nemýlily. Byla skutečně překrásná.

„Je mi to líto. Ale Smrt můžeš vyzvat k tanci teprve, až najdeš Černý obraz. Teprve najdeš-li ho, a do něj poté cestu, budeš se moci pokusit o záchranu své dcery,“ vysvětlovala.

Bylo mi úzko, bylo mi do pláče, sesunul jsem se k zemi a nevěděl, jak dál. Všechno mne bolelo, celý svět se točil.

Abel, panna Země, si ke mně poklekla. „Neklekej na mysli,“ konejšila. „Viděl jsi ten obláček?“ v hlase jí zněla jakási podivná radost.

Přikývl jsem.

„Než Anička dojde svého klidu, bude chodit po zemi a pomáhat tam, kde nikdo jiný nic nezmůže. Rozsévát naději v místech, kde jiskérka štěstí neukápně, v podobě jiné než lidské,“ dodala Zém a pokračovala: „Půjde těsně před Smrtí, bude hladit mrtvé na duších, šeptat jim, že nic není tak zlé...“

Vtom jsem zvedl hlavu. „Takže ten obláček...“ Všechny tři se na mě usmály.

„Ano, Anička.“

Z drobné kapičky na tulipánu, z něhož před chvílí vyšla Abel, se probudila poslední živelná bytost. Vodní víla Hel. Usměvavá, mokrá postava přicházela k nám, její šaty se vlnily jako voda a odrážely světlo z hvězd, které nám zářily na nočním setkání.

Byla opravdu jako voda, kůži měla modrobílou, chladnou, ale oči přátelské a vlídné.

Zklidnila mé bušící srdce, posadila se vedle Abel a hluboce se mi zahleděla do očí.

„Je teď mostem pro ty, kteří na zemi naposled vydechnou. Povede je bezpečně k Smrti. Nikdy se s ní však neshledá. Před Bránou na věčnost zůstane stát. A pak se vrátí a utěší všechny plačící. Přivolá ji každé srdce, které neuvidí krásu noční oblohy, bude rozsvěcovat nové cesty. Dokud nedojde svého klidu, bude jejím domovem mezinebí.“

Propukl jsem v pláč. Já, dospělý muž, kníže, zodpovědný za celé své panství, jsem ležel u nohou kouzelných bytostí a plakal jako dítě.

Tráva mi chladila horké tváře, zatínal jsem dlaně a drtil v nich malé větvičky popadané ze stromů.

„Co mám teď dělat, co? Porad'te mi...“ prosil jsem. Když jsem však zvedl hlavu, všude kolem zbyla jen tma, kterou objímal šelest stromů a tichý dech noci. Jako by zde ani nikdo nikdy nebyl. Vstal jsem a přišel blíž k tulipánu. Spal. Žádný lístek odchlíplý, po živlech nebylo jediné stopy.

5. KAPITOLA ÚKOL DO LATINY

„Tak, gratuluji všem, kteří se dostali do pátého semestru historie,“ začala docentka Hůrková první letošní hodinu latiny.

Když se s ní studenti setkali poprvé, odcházela většina s přesvědčením, že vysokou jednoduše nedostuduje. Požadavky i přístup této rázné a rozhodné ženy byly opravdu deprimující. Na druhou stranu v řadě studentů zase probouzela výzvu. Rozhodnutí, že to zvládnou, zapřou se. Chtějí.

„Na úvod vás informuji o podmínkách zakončení předmětu,“ popostrčila si brýle, které jí neustále sklouzávaly z nosu, a postavila se k tabuli. Z krabičky po pravé straně vytáhla fix a napsala velkým tiskacím písmem:

Zaprvé – přeložit vybraný latinský text

„Než budete připuštěni k samotné zkoušce, přeložíte vybraný latinský text. Ten si za chvíli vylosujete tady z klobouku,“ hlavou kývla k černému cylindru, který na hodinu vzala s sebou. To byla celá Hůrková: vytáhni si své štěstí sám, ať pak neosočuješ nikoho jiného.

„Text přeložíte, přepíšete a osobně přinesete na jeden z termínů konzultace, který si předem domluvíme. Tam se o něm společně pobavíme,“ otočila se k třídě zády a napsala:

Zadruhé – konzultace

„Bude-li váš výklad, jeho přednes a celkové vystupování dostačující, pustím vás k samotné zkoušce, která již bude písemná a bude se skládat ze tří otevřených otázek.“

Zatřetí – písemná zkouška

Všichni si poslušně opisovali z tabule a přidávali k jednotlivým bodům své vlastní poznámky. To proto, aby – až se budou na zkoušku připravovat – všechno věděli a nemuseli se doptávat. Jak už to totiž bývá, po pár týdnech a po desítkách dalších požadavků se ty nejstarší informace z hlavy jednoduše vypaří. A pokud se nevypaří úplně, zbydou z nich jen trosky jako z hradu, pod nímž škola stála. A není nic horšího, než přijít na zkoušku k Hůrkové a něco nemít a omlouvat se tím, že jste danou informaci asi přeslechli.

Docentka Hůrková byla žena vysokého vzrůstu, měla dlouhé vlasy a věkově se blížila k hranici šedesáti let. Než si k ní student našel cestu, zabralo to rok života pronásledovaný nočními můrami, stresem, pláčem a až nezdravým úbytkem sebevědomí.

„Samozřejmě, pokud budete potřebovat něco prokonzultovat v průběhu překladu, jsem vám k dispozici na mailu, případně každé pondělí od tří do pěti hodin odpoledne ve svém kabinetu. Je-li něco nejasného, prosím, ptejte se teď.“

Poskytla prostor dotazům a mezitím začala připravovat cylindr. Dlouhými prsty promíchávala jednotlivé papírky, které předtím bezpochyby pečlivě poskládala tak, aby neprosvítalo ani písmenko.

„Začnu zprava a pojedu hada až dozadu. Každý si rozbalí název svého textu. Budete mít týden na to, abyste si ho sehnali. Kdo jej nesežene, napíše mi,“ dodala a podala klobouk zrzavé dívce, jež seděla přímo před katedrou.

Studentka nervózně sáhla dovnitř, chvíli šmátrala rukou dokola a poté si vytáhla zažloutlý čtverec poskládaného papíru.

Ve třídě bylo asi třicet studentů. Jakub pozoroval, jak se k němu klobouk přibližuje, ale neunikaly mu ani mimické výrazy jeho spolužáků, kteří si, jeden po druhém, rozbalovali vylosované texty.

„Ty vole,“ zašeptal spolužák před ním, když rozbalil ten svůj. Jakub se naklonil, aby viděl, co si vytáhl.

Ztěžka polkl. Jeho soused se chytil za hlavu. Vypadalo to, že se docentka rozhodla pro texty z historie blízkého hradu Ráj.

Nemýlili se. Soused Marek si vylosoval Kuchařku Amélie ze Solné, což byla dle doložených dokumentů vyhlášená kuchařka zdejšího hradu. Vařila pro knížecí rodinu celých čtyřicet let.

„Teď vy, Jakube,“ strčila mu docentka pod nos klobouk, aby si z něj vytáhl. Na nic nečekal, zbytečně to neprotahoval a vytáhl první papírek, který mu přišel pod ruku.

Chvíli si jej prohlížel. Napínal sám sebe, co by v něm asi mohlo být...

„Tak dělej, chci vědět, jestli je ještě něco horšího než kuchařka,“ šňouchal do něj Marek. Tak se tedy nadechl a začal rozkládat svůj úkol.

Vybrané spisy z knížecího deníku z roku 1548

„Dám ti pětikilo, když si to se mnou vyměníš,“ smlouval Marek. Docentka Hůrková to naneštěstí uslyšela.

„Zakazuji jakékoli výměny vylosovaných textů! Svě štěstí si každý losuje sám. Vlastní nevědomosti si také nemůžete jen tak vyměnit s někým odvedle, že?“ střelila po Markovi vyčítavým pohledem. Ten jen kajícím příkyvoval.

Jakubovi se svým způsobem ulevilo. Překládat text z deníku nebylo tak náročné jako u jiných, které si vylosovali druzí. Kuchařka byla bezpochyby jedním z těch méně příjemných, ale i tak se daly najít ještě horší. Třeba zápisky hvězdářů o pohybu souhvězdí nebo zahradníkův lunární kalendář, případně výňatky z učebnic, které sepsali vzdělaní kněží.

„Začínám ten náš hrad nenávidět. To nestačí, že se o něm učíme v Historii města Rajska?“

Polovina béčkových předmětů se týká jenom jeho!“ rozčilovala se na chodbě Anička.

Byla to velmi nadaná studentka. Dříve byla pevně rozhodnutá, že po bakalářském studiu půjde ještě na magisterské a vydá se na učitelskou dráhu. Po dvou letech a několika měsících se ale její názor poněkud změnil a ona propadla kouzlu cestování po světě. Šetřila si peníze a nemohla se dočkat, až za sebou bude mít státnice a zmizí za hranicemi.

Bydlela v Rajsku u babičky a domů se vracela zřídka. Důvod byl jednoduchý: propadala studiu i životu, který k němu bezprostředně patří. A tak se návštěvy rodného Brna ztenčovaly a ztenčovaly...

Právě u předmětů týkajících se města, ve kterém studovali, bylo nesmírnou výhodou, že bydlela u babičky. Ta totiž znala spoustu pověstí, příběhů, ale i reálných událostí, a pokud je nevěděla ona, měla kamarády a kamarádky, kteří je o nich slyšeli, a ti zase měli své kamarády, kteří věděli další. Inu, kamarádit se s Aničkou bylo bránou ke snadnějšímu studiu.

Jakub chtěl být vždycky archeologem, ale když se rozhodoval, kam nakonec půjde, vybral si studium historie. Přeci jen mělo širší uplatnění.

Za celé tři roky neměl při studiu žádný výrazný problém. Dokonce ani s profesorkou Hůrkovou, a to už bylo co říct. Rád mluvil a dával si záležet na tom, jak mluví. Chvilí psal do studentského časopisu, čímž si vysloužil malé bezvýznamné plus u řady učitelů, hlavně u těch, kteří vyučovali ještě českou filologii. Líbily se jim jeho slovní obraty, takže mu odpustili i čárky, v nichž míval docela často chyby.

Časopis měl jednoduchý název Zprávy z ráje. Místní rádi využívali popularity hradu i jeho tajemství. V prvním ročníku se šel zeptat, zdali by do časopisu nemohl psát. Prošel vstupním testem, zalíbil se šéfredaktorovi a brzy se stal nepostradatelným článkem týmu. Postupně od psaní ale upustil. Škola mu zabírala víc a víc času. Jakub navíc propadl kouzlu pověstí ze zdejšího okolí. Na vině byla dost možná právě Aniččina babička, která své znalosti uměla velmi poutavě podat, čímž v hloubavém, zasněném Jakobovi probudila velký zájem.

Už na konci druhého ročníku se pomalu rozhodovali, na jaké téma budou psát svou bakalářskou práci. Spousta studentů si témata vybrala

z těch, co učitelé sami vypsalí. Sázeli na jistotu, jak se říká. Žili v přesvědčení, že když téma vymyslí učitel, bude lehké sehnat k němu dostatek materiálů.

Anička psala práci o bitvě u Slavkova. Marek si vybral hmotnou kulturu střeoevropských Slovanů. O téma se musel doslovně porvat, jelikož jej o necelou minutu předběhl jiný spolužák. Ještě toho večera se v rámci zapíjení výběru témat skutečně poprali, neboť Marek nemohl porážku přenést přes srdce. Souboj vyhrál, vyšel z něj pouze s roztrhaným oblečením a pár modřinami, kdežto soupeři museli šít ret a zub, který ztratil, se už nikdy nenašel. Každopádně si Marek téma vybojoval a Jindra se o pár dní později přihlásil k jinému.

Jakub si vybral archeologickou problematiku rajskeho regionu. Těšil se, až o něm bude psát. Psal rád. A měl rád archeologii.

6. KAPITOLA ROD JOTTERŮ

První, kdo se pustil do hledání textu do latiny, byla Anička. Šla pátrat ještě téhož dne, co jim byl úkol zadán. Měla štěstí. Kniha, kterou potřebovala, byla přístupná v knihovně. Ale samozřejmě jenom prezenčně. A v archivu.

„Bohužel se nedá půjčit domů, takže budu muset po večerech chodit do knihovny a opisovat ji tam. A pak o tom najít něco navíc, aby byla Hůrková spokojená,“ přemýšlela nahlas u snídaně.

Každý den se scházeli v kavárně U Herinka, kde si dali kávu, čaj a snídani podle denní nabídky. Ta se skládala obvykle ze dvou sladkých a dvou slaných jídel. Majitelka nezapomínala na vegany, vegetariány ani raw nadšence, takže si v závěru našel každý něco.

Nebyla to nijak velká kavárna. Ale za dva a půl roku studia se stala nezbytným útočištěm pro chvíle volna. Vzhledem k tomu, že se nacházela kousek od školy, scházeli se tady zejména studenti, aby si zkrátili čas mezi přednáškami, debatovali o proběhlých či nastávajících zkouškách nebo aby si prostě jen tak poseděli, když se jim zrovna nechtělo být doma... nebo na přednášce.

Interiér byl útulný, dalo se sedět u stolů s židlemi i u stolečků s polštáři. U oken byly lavice, některé podél zdí, jiné v rozích. Když bylo zle, dokázala majitelka, Ivana se jmenovala, přinést ještě pár židlí ze skladu, takže místa bylo většinou dost. Některé dny se však skutečně nedalo nikam sednout a bylo potřeba jít jinam.

U Herinka vládla přátelská atmosféra, nabídka jídla i pití byla široká, k dispozici byl dokonce i nějaký ten alkohol, takže chtěli-li zákazníci něco zapít, mohlo se i tady. K zakousnutí pekla Ivanina sestra dokonalé dorty a domácí pečivo. Vonělo to tady kávou, jídlem, ale i pohodou a klidem. Stěny byly vymalovány do fialových odstínů, na zdech visely obrazy a fotky, které pořídila sama Ivana.

„Co ty máš vlastně překládat?“ zeptal se Jakub.

„Deník kněžny Marie, vybrané kapitoly z roku 1542,“ odpověděla.

„Abychom se po těch našich textech taky podívali, týden je strašně krátký, zvláště když se první povinnost zalije dalšími povinnostmi z jiných předmětů,“ pronesl Marek. Byl to jeho první moudrý nápad. Navrhoval, že do knihovny s Jakubem zajdou společně, ale Jakub odmítl. Studijní záležitosti si řešil rád sám. I když měl Marka jako kamaráda rád, jako spolužák měl naprosto jiné postoje k učení, které se s těmi Jakubovými jen těžko slučovaly.

Ten den měli školu až do pozdního odpoledne. Ale stále to byly jen seznamovací hodiny plné informací o tom, co bude dál. Jakub se hned po škole odebral do knihovny, aby si našel knížecí deník a mohl alespoň nahlédnout do toho, co jej čeká.

Znal historii hradu i celého města. A někde uvnitř na ni často myslel. Bylo mu líto Aničky. I když pověst o Černém obraze zůstávala stále pověstí, sám se myšlenkami často ubíral do vlastních představ a živě si představoval, jak se asi všechno odehrálo.

Vešel do knihovny, rozhlédl se a ze všeho nejdříve se vydal k regálům určeným právě knihám pojednávajícím o městě. Sáhl po

nějaké učebnici, náhodně ji otevřel a začel se. Zrovna v ní narazil na rod Jotterů.

Prokrastinace přišla ještě dřív, než čekal.

...

Hrad Ráj původně patřil právě jim. Byl to zámožný rod pocházející z jihu, odhadem z dnešního Bulharska, ale dle dochovaných informací je těžké to říci s jistotou, neboť zbylo jen pramálo záznamů, které by o něm pojednávaly. Hrad totiž po smrti posledního Jottera vyhořel.

Jisté je, že šlo o zámožnou rodinu léčitelů. Zahrady, které vybudovali, se těšily obrovské oblibě. Hrad díky jejich kráse a magičnosti dostal své jméno: Ráj. Od něho se odvíjel název Rajské panství. V kronice města Rajsko z šestnáctého století je uvedeno, že *„vůně ze zahrad nesla se celým krajem vždy od jara do podzimu. V každém období navíc nesla se v duchu jiných barev. Odstíny květin, pro obyvatelstvo dosud nepoznaných, vábily zrak a vyvolávaly touhu po uzmutí alespoň jedné z nich.*

Rostliny byly dle ctihodného pana Matyse Jottera a jeho rodiny vzácnými léčivými bylinami, jež zažehnaly neduhy všelijaké. O tom se přesvědčila řada místních obyvatelů, avšak řada si také zanechala od hradu i jeho majitelů odstup, neboť nedůvěřovala účinkům, jež od rostlin pán Matys slíboval.“

V jiných knihách se psalo, že šlo o napodobeninu božského ráje a že se celá rodina s Bohem ztotožňovala. Oni sami byli samozřejmě zbožní, ale podobnost sídla s božským rájem odmítali. Bylinky, keře, stromy i květiny pocházely z rodné země nebo z cest, na které se

Matys vydával. Právě z cest nejspíše přivezl i nemoc, s níž si sám nevěděl rady a které po dlouhém boji nakonec podlehl.

Podle dobových obrazů byla zahrada plná chodníčků, trávníků, laviček, rozkvetlých keřů a zvláště se lesknoucích květů. Sloužila jako lákadlo pro různý hmyz, který se na květech velmi rád zdržoval a nasával sladký nektar.

Kouzelná zahrada Jotterů byla tedy vskutku čarovným místem, které vzbuzovalo pozornost celého kraje. Každou neděli po obědě do ní navíc měla přístup i veřejnost, takže kdokoliv chtěl, dodržel-li pravidla a chodil pouze po chodníčcích, mohl přijít a po zahradě se projít. Zpěv ptáků, bzukot včel a cvrčení vody v potůčku působilo blahodárně na lidské smysly.

Byly to vlastně takové nedělní veřejné lázně, které rod Jotterů lidem poskytoval.

Po smrti Matyse Jottera se hradu ujal jeho jediný syn Vlasz. Ještě dlouho mu po boku stála jeho matka, Matysova žena Vladjena. Před svou smrtí stihla zasvětit své vnouče, Vlaszova syna Cwika, do všech tajů bylin. Zemřela tragicky, dle zpráv na ni spadl strom v silné bouři.

Vlasz a jeho žena panovali dlouho a těšili se dobrému zdraví, zahrada kvetla, lidé si na jejich léčitelství zvykli a stále více k nim chodili pro rady. Jenže jejich syn Cwik si nenašel ženu.

Nebylo to snad proto, že by nebyl pohledný. On o žádnou nestál. Jeho jediným přáním bylo cestovat. Studoval dosud neznámé trasy a toužil objevovat.

Rodiče nakonec podlehli touze svého syna a Cwik odjel hledat Modrý květ. Rostlinu svatou všem básníkům, zdroj jejich četné inspirace.

Už nikdy se domů nevrátil. O tom, co se mu na cestách přihodilo, existují jen strohé úvahy a domněnky, ale žádná, která by byla prokazatelně pravdivá. Našla se řada badatelů, kteří se pokoušeli jít po jeho stopách, ale všechno bylo marné.

Po smrti Vlasze a Vladjeny již nebyl žádný nástupce rodu Jotterů, který by o hrad i přilehlou zahradu pečoval.

„Nejeden odvážlivec vydal se do zahrad, by utrhl si vzácnou bylinu, větev z keře nebo snad vyryl si kus záhonu i s kořeny pro vlastní potřebu. Nikdo však doma svou kořist ke květu přivést nedovedl. A vadla rajska zahrada, vadl hrad, vadly ukradené výhonky obyvatel podhradí.“

V ten rok bylo extrémní sucho a vznikla řada požárů. Jeden z nich propukl i v Jotterově zahradě. Lidé se jej snažili uhasit, ale velká část zahrady shořela. Zbytek byl pošlapán od kroků hasících snaživců. Tak vyhaslo kouzlo jedné z nejzáhadnějších zahrad země.

Mnoho let zel hrad prázdnotou, dokud se do něj nenastěhoval kníže Vítězslav. Přinesl do hradu nový život. Sám nabyl velkého bohatství po svém otci, a protože to byl člověk velmi schopný a silný, dostal příležitost spravovat hrad Ráj a k němu přilehlou krajinu i s městem, které k hradu náleželo.

Pověstí o hradě a jeho majitelích byla spousta. Vyprávělo se o skřítcích, kteří po nocích potají spravovali původní zahradu, o úplňku, při kterém se Matys Jotter prochází po hřbitově a vkládá mrtvým do hrobů květiny, které je chrání před zlem ze záhrobí...

Povídalo se toho hodně o samotné stavbě hradu, o materiálu, ze kterého jej postavili. Nejzajímavější byla ale pověst o poblázněné kněžně Marii, která se snažila o obnovení Jotterovy zahrady, o Černém obraze, do kterého zaklela svou dceru, jež nyní sídlí někde v mezinebí...

Jakub to všechno četl. Stejně jako ostatní studenti. Měli povinně volitelný předmět, v rámci kterého probírali pověsti Ráje ze všech stran. Byly to vlastně takové pohádkové hodiny. Velkou roli hrála fantazie a hranice důvěřivosti. A tu mají lidé velmi odlišnou.

Vzhledem k tomu, že Jakuba označovala rodina jako chorobného snílka, není překvapením, že těm skřítkům a vílám doopravdy věřil.

Najít oblibu v rodině Jotterových pro něj tedy bylo vlastně samozřejmostí.